

VERANTWOORDE ENERGIEVOORZIENING

Zondag 2 mei 2021, Martinikerk Sneek.

Ds. Fedde Welbedacht.

Lezingen: Johannes 15:1-8 en 1 Johannes 3:18-24.

Overdenking

Een kleine twee weken geleden hebben wij op het dak van ons huis zonnepanelen laten plaatsen. Dat vonden we wel een keer tijd worden.

Kwestie van verantwoorde energievoorziening.

Op de dag dat die panelen geplaatst werden las ik ter voorbereiding van deze dienst, bij wijze van verkenning, een eerste keer de tekst van vanmorgen door waarin Jezus zegt: 'Ik ben de ware wijnstok'.

En het kwam volgens mij ook door die zonnepanelen dat ik opeens zag: het gaat bij dat beeld van die wijnstok om precies hetzelfde: om verantwoorde energievoorziening!

Zo'n wijnstok is – net als elke plant – een energiecentrale op zich.

Met z'n bladeren – z'n zonnepanelen – vangt hij het zonlicht op en gebruikt de energie daarvan om – weet je nog van de biologieles vroeger op school – door middel van fotosynthese water en koolstofdioxide om te zetten in zuurstof en glucose, waardoor de plant kan groeien en vruchten voortbrengt – in het geval van de wijnstok: volle, zoete, sappige druiven waar dan weer de heerlijkste wijn van kan worden gemaakt.

Wijnstok en wijngaard spelen door de hele bijbel heen een belangrijke rol.

Als Noach na de grote vloed als het ware weer helemaal bij nul moet beginnen, is het eerste wat hij doet: een wijngaard planten. De wijngaard is het beeld van de goede aarde en de wijn staat voor het leven zoals het bedoeld is: met vreugde, in vrede en veiligheid.

De wijngaard is ook een bekend beeld voor het volk Israël. Door God, de wijngaardenier, geplant in deze wereld.

En als je het dan hebt over een wijnstok, dan is dat een hoopvol teken bij uitstek. Het teken dat er een toekomst mogelijk is en dat de nieuwe aarde bereikbaar is.

Jezus gebruikt het beeld voor hemzelf in relatie tot al de zijnen:

Zijn leerlingen – wij als gemeente – zegt hij, zijn de wijnranken rond *hèm* als de voedende stam.

Het is dus heel erg een beeld van verbinding, van onderlinge verbondenheid, levensverbondenheid.

Iedereen weet, dat een wijnrank, los van de stam, binnen de kortste keren verdort en verdroogt. Knip je de stengel door, dan verpietert de boel. Dan komt er geen groei, laat staan dat er dan vruchten komen.

'Ik ben de *ware* wijnstok' zegt Jezus. Hij zegt: er zijn heel veel plekken (Christus is niet de enige) waarop je je leven kunt enten. Maar ik ben 'de ware' plek van groei.

Dat klinkt in onze oren misschien aanmatigend. Maar van dat 'ware' is *liefde* de bron.

Deze wijnstok – dát is de oorspronkelijke betekenis van het Griekse woord *alèthinè*, dat wij vertalen met 'ware' – is een wijnstok die *betrouwbaar* is, die doet wat hij *moet* doen, namelijk: leven en groeivermogen geven aan de ranken die met hem verbonden zijn.

Kunnen wij 'in die ware wijnstok' groeien? Kunnen wij 'in Christus' groeien?

Ja, we kunnen geestelijk groeien. Zoals een wijnrank groot wordt aan zijn stam, zo kunnen ook wij 'groeien in Christus'.

Ik denk aan die tekst van de apostel Paulus: 'toen ik een kind was, dacht ik als een kind. Maar nu ik volwassen ben geworden, nu denk ik ook als een volwassene'. Er is kinderlijk denken; er is volwassen geloof.

Er kan sprake zijn van groei in het geloof: van kinderlijk naar doorleefd geloof. Van kinderlijk vertrouwen naar levenswijsheid. Van enthousiaste impulsiviteit naar wijs bezonnen beschouwing.

Ja, wij kunnen in ons geestelijk leven groeien, als we als ranken aangesloten zijn en blijven op de voedende stam die Christus is.

Kwestie van duurzame energievoorziening.

Dat is één. Dat is de persoonlijke, de innerlijke, geestelijke groei.

Maar nu hebben we het nog niet over het belangrijkste gehad.

We hebben het nog niet over de vrucht gehad. En daar is het God, de eigenaar van de wijngaard, als ik Jezus goed begrepen heb, vooral om begonnen: dat de vruchten van de ranken, dat die geoogst zullen worden en gedronken kunnen worden als de wijn van het koninkrijk. Daar zijn alle inspanningen van de wijnbouwer op gericht, en daarom neemt hij de ranken die geen vrucht dragen weg om des te meer ruimte te maken voor de ranken die wél vrucht dragen.

Het gaat niet om een grote zuivering, maar om de mogelijkheid dat de liefde, de goede vrucht bij uitstek die groeit aan de geest, dat die de allerbeste groeikansen kan krijgen, dat die zich zo goed en onbelemmerd mogelijk kan ontwikkelen en ontplooien..

Liefde als de vrucht bij uitstek waar het God allemaal om begonnen is...

Een *prachtig* woord: liefde...

Er is denk ik geen woord waarover in alle tijden en talen en culturen zó veel geschreven en gedicht en gezongen is als over de liefde.

Maar er is, ben ik bang, ook geen woord dat zó voor misverstand en devaluatie vatbaar is.

Liefde wordt zo vaak en zo makkelijk verdund en verwaterd tot zoiets als 'een beetje lief zijn voor elkaar', en voor je 't weet kom je dan in de softe hoek terecht met allemaal roze wolkjes en hartjes en lieve onschuldige woordjes...

Daar is op zich niks mis mee natuurlijk, maar het is in ieder geval niet de liefde zoals Johannes die bedoelt.

'Kinderen', zegt hij op vaderlijke toon in zijn brief, 'we moeten niet liefhebben met de mond, niet met woorden, maar met *daden!*'

Het gaat om liefde die zich uit in concrete daden van betrokkenheid en solidariteit.

Liefde die niet bang is om de dingen bij hun naam te noemen en om znodig vuile handen te maken.

Liefde die voor de ander in de bres durft te gaan staan en bereid is zichzelf weg te cijferen, zichzelf te vergeten, zichzelf helemaal te geven.

Liefde, kortom, als werkwoord, zoals door Jezus zelf vervoegd in zijn leven en sterven...

Dié liefde...dát is God.

Zo schrijft Johannes het ook even verderop in zijn brief: 'God is liefde. Wie in de liefde blijft, blijft in God, en God blijft in haar of in hem'...

Dat ligt heel dicht aan tegen het beeld van die wijnstok.

Ook daar horen we precies dezelfde woorden weer: 'Blijf in mij, dan blijf ik in jullie'...

Wij kunnen delen in de energiestroom die God is, door via Jezus in te pluggen op het netwerk van zijn liefde. En als die stroom door ons heen gaat vloeien, komen we tot groei en kunnen we, net als hij, vruchten voortbrengen. Vruchten van daadwerkelijke liefde en solidariteit...

Nog één laatste opmerking. Een *vraag* eigenlijk, die mij al lange tijd bezighoudt...

Als het in de tekst steeds gaat over 'in God blijven' en 'in Jezus blijven' – wel zeven of acht keer lezen we dat – hoe zit het dan eigenlijk met de mensen die nooit *in* hem geweest zijn of die, als ze dat ooit wel geweest zijn, *niét* zijn gebleven?

Met andere woorden: hoe zit het met mensen die *niet* geloven, of – om het nog even iets dichterbij te halen – hoe zit het bijvoorbeeld met mijn kinderen, en misschien ook wel met die van u?

Ze zijn ooit wel gedoopt, en je hoort mij niet beweren dat ze helemaal niet meer geloven, maar om nou te zeggen dat ze '*in* Christus' zijn?

Nee, ze zijn, zoals ze het zelf zeggen, niet 'in de Heer'...

Moet ik dan de conclusie trekken dat zij geen aansluiting – of geen aansluiting *meer* – hebben tot die stroom van liefdesenergie die God is?

In, zoals het heet, 'het podium voor denkwerk', de 'Rode Hoed' in Amsterdam wordt vier keer per jaar een zogenaamde 'dienst zonder God' georganiseerd.

De bezoekers luisteren dan bij wijze van 'preek' naar een verhaal van een deskundige over een actueel onderwerp; ze nemen de tijd om stil te staan en stil te worden; een koor zingt mooie eigentijdse liederen: pop, soul, traditionals, en de mensen zingen mee; er wordt muziek gemaakt door topmuzikanten. En iedere keer is het afgeladen vol.

Vorig jaar heb ik een keer zo'n dienst bezocht en meegemaakt.

En ik moet zeggen: het heet dan wel een dienst *zonder* God, maar in mijn beleving was God er – incognito dan misschien – weldegelijk bij.

En zo heb je ook de 'Sunday Assembly', ooit begonnen in Engeland, maar inmiddels verspreid over de hele wereld en ook in Nederland.

De mensen die zich daarbij hebben aangesloten noemen zich op hun website: 'een seculiere gemeenschap die het *leven* viert, een kerk zonder God, een community met als doel en motto: '*Live better, help often and wonder more*'...

Dat zou ook zomaar een christelijk motto kunnen zijn.

Vrij vertaald: 'Doe je best om zo goed mogelijk te leven en anderen te helpen en verwonder je over al het mooie in mens en natuur'.

En ook daar leggen ze grote nadruk op liefdevolle betrokkenheid op de medemens, op het verlenen van concrete daadwerkelijke hulp en solidariteit dichtbij en ver weg. Zoals ook tal van andere humanistische organisaties en niet-christelijke religies dat doen.

Daarom mijn vraag: hebben wij als christenen die duurzame geestelijke energievoorziening in het verleden en misschien ook nu nog wel, niet vaak veel te *exclusief* benaderd? Alsof er *uitsluitend en alleen via Christus* als voedende stam toegang te verkrijgen is tot die stroom van goddelijke energie en liefde?

En zou het niet zo kunnen zijn dat er náást Christus nog meer van die voedende stammen zijn, die allemaal op hun eigen manier mensen verbinden met de *ene* Goddelijke onderstroom?

Denk er eens over na...